

संस्कृतभारती (तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जूलै -2015

नाम - _____

अङ्काः 80

दिनाङ्कः - _____

निश्चितसमयः होरात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - _____

दूरवाणीसंख्या - _____

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित विभक्ति -रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत । (10)

१) बालिका ----- (श्लोक :) वदति ।

२) बालकः----- (चमसः) खादति ।

३)सीता ----- (विदेशः) अद्य आगच्छति ।

४) भक्तः ----- (देवः) पुष्पं ददाति ।

५)----- (रामः) नाम दाशरथिः ।

६) ----- (प्रकोष्ठः) बहिः उत्पीठिकाः सन्ति ।

७) (आचार्यः)----- परितः शिष्याः उपविशन्ति ।

८) अहं ----- (काकः) अन्नं ददामि ।

९) रामभक्ताः “----- (रामः) नमः ।” इति वदन्ति ।

१०) नक्षत्राणि ----- (आकाशः) सन्ति ।

आ) रेखांकितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

(5)

१) विद्यालये पञ्च संस्कृत-अध्यापिकाः सन्ति ।

२) वानराः वृक्षात् कूर्दन्ति ।

३) वयम् आरोग्यार्थं योगासनं कुर्मः ।

४) संस्कृतवर्गाः शारदाविद्यालये प्रचलन्ति ।

५) कूर्मः मन्दं गच्छति ।

इ) रेखांकितपदानां निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

(10)

१) अहं मुम्बई नगरं गतवान् (वर्तमानकाले) ।

२) छात्राः पाठं पठन्ति (भविष्यत्काले) ।

३) सः ग्रामं गच्छति (भूतकाले) ।

४) बालिकाः विद्यालये क्रीडन्ति (एक-वचनम्) ।

५) अम्बा जलम् आनयति । स्नानं करोति (ल्यप्) ।

६) अर्जुनः विश्वरूपं दृष्टवान् । भयम् अनुभूतवान् । (त्वा) ।

७) प्रदीपः भोजनालयं गच्छति । भोजनं खादति । (तुमुन्) ।

८) बिडालः आसन्दे उपविशति । (बहु-वचनम्) ।

९) कृष्णः सर्वदा नवनीतम् अखादत् । (स्म-प्रयोगः) ।

१०) भवान् शिविरं चालितवान् किम् ? (वर्तमानकाले) ।

ई) निर्देशानुसारं वाक्यस्य परिवर्तनं कुरुत ।

(5)

१) जनाः भगवद्गीताम् अपठन् (क्तवतु) ।

२) संस्कृतवर्गं गच्छामि । अहं संस्कृतं पठितुम् इच्छामि (यतः) ।

३) सूर्योदयः भवति । कमल-पुष्पाणि विकसन्ति (यदा-तदा) ।

४) मूल्यं न्यूनम् अस्ति । फलानि क्रीणामि । (यदि-तर्हि) ।

५) बुभुक्षा नास्ति । शशिधरः अन्नं खादति (यद्यपि तथापि) ।

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत ।

(1 ½)

जलम् = ----- । जनकः = ----- । सूर्यः = ----- ।

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

(1 ½)

सुखम् = ----- । उष्णम् = ----- । पुण्यम् = ----- ।

ऊ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत ।

(3+3 =6)

१) धाव् (लृट् -भविष्यत्कालः) २) वर्ध् (लट् -वर्तमानकालः)

३) पठ् (लोट् - आज्ञा /प्रेरणा) ४) लिख् (लङ् - भूतकालः)

ऋ) (i) आवरणे सूचितं समयम् अक्षरैः लिखत । (2 ½)

१) संस्कृतभवनस्य उद्घाटनकार्यक्रमः प्रातः ----- (9.00) भवति ।

२) अम्बा प्रतिदिनं ----- (5.10) मन्दिरं गच्छति ।

३) वयं श्वः ----- (6.30) भवत्याः गृहम् आगच्छामः ।

४) ----- (1.45) मया संस्कृतवर्गं प्रति गन्तव्यम् ।

५) भागवत-प्रवचनं ----- (7.15) सभा मण्डपे भवति ।

ii) आवरणे सूचितं सङ्ख्याम् अक्षरैः लिखत । (2 ½)

१) मम वर्गे ----- (15) जनाः पठन्ति ।

२) प्रशिक्षणे ----- (300) संस्कृत-छात्राः भागं गृहीतवन्तः ।

३) कार्तिकेयस्य ----- (6) मुखानि सन्ति ।

४) मित्रस्य गृहे ----- (25) धेनवः सन्ति ।

५) श्रीधरस्य मातुः वयः ----- (90) ।

ऋ) रेखाङ्कितपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत ।(पञ्चानाम्)।

(5)

१) एषः कथां वदामि ।

२) वयं विद्यालयं गच्छन्ति ।

३) ते पुरस्कारं प्राप्नोति ।

४) वयं शीघ्रं गच्छन्तु ।

५) अहं देवं वन्दामहे ।

६) ह्यः किशोरः विदेशं गमिष्यति ।

७) भवती श्लोकं वद ।

८) एषा वस्त्राणि क्रीणन्ति ।

९) भवन्तः मन्दिरं गच्छताम् ।

१०) आकाशे नक्षत्राणि वर्तते ।

लृ) आवरणात् उचितपदं चित्वा सम्भाषणं पूरयत (13 x ½ =6 ½)

(पञ्चवादने , अवश्यम् , सर्वाणि , आयुष्यहोमम् , आगमिष्यन्ति, तत्र

किमर्थम्, आगन्तुं, व्यवस्था, भविष्यति, आगच्छतु, कदा, मम)

माला - नमस्ते भगिनि !

लक्ष्मीः - नमस्ते ! श्वः ----- गृहम् आगच्छति वा ?

माला - श्वः ----- न शक्नोमि भगिनि ।
लक्ष्मीः - ----- ?
माला - श्वः मम अग्रजस्य जन्मदिनोत्सवः ----- ।
लक्ष्मीः - एवं वा । -----?
माला - ----- । भवती अवश्यम् ----- ।
लक्ष्मीः - ----- किं किं भविष्यति ?
माला - ----- आयोजितम् । भोजनार्थं ----- अपि कृता ।
लक्ष्मी - अन्ये के -----?
माला - अस्माकं मित्राणि ----- आगमिष्यन्ति ।
लक्ष्मीः - अस्तु भगिनि । अहम् ----- आगमिष्यामि ।

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

महाभारतस्य कर्ता भगवान् व्यासः । एतस्य पिता पराशरमुनिः माता च सत्यवती । महाभारतम् एकलक्ष-श्लोकात्मकः विस्तृतः ग्रन्थः अस्ति । व्यासः भारतकथां पुत्रं शुकं , शिष्यं वैशम्पायनं च बोधितवान् । वैशम्पायनः जनमेजयम् अवदत् । “जयम्” इति एतस्य ग्रन्थस्य नाम आसीत् ।

- १) महाभारतस्य कर्ता कः । (1)
- २) व्यासस्य मातुः नाम किम् । (1)
- ३) महाभारते कति श्लोकाः सन्ति । (1)
- ४) महाभारतस्य अन्यत् नाम किम् आसीत्? (1)

५) व्यासः कथां कं बोधितवान् ।

(1)

६) अनुच्छेदतः लट् लकारः, लङ् लकारः, क्तवतु प्रत्यय-पदानि चित्वा लिखन्तु (1 ½)

ऐ) सुभाषितं पूरयत ।

(3)

i) पुण्यस्य _____ पुण्यं नेच्छन्ति _____ ।

फलं _____ पापं कुर्वन्ति _____ ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यं पूरयत ।

(10)

यदा-तदा, परितः, उपरि , सर्वत्र , मन्दं , यतः, उच्चैः, श्वः , बहिः, पृष्ठतः

१) बालकः ----- रोदिति ।

२) वृक्षस्य ----- वानराः उपविशन्ति ।

३) सः चिकित्सालयं गच्छति । ----- तस्य अनारोग्यम् अस्ति ।

४) वृष्टिकाले मार्गे ----- जलं भवति ।

५) कच्छपः ----- चलति ।

६) विद्यालये परिक्षा ----- भविष्यति ।

७) गृहात् ----- माता रङ्गवल्लीं रचयति ।

८) मन्दिरं ----- गृहाणि सन्ति ।

९) ----- अध्यापकः आगच्छति ----- छात्राः उत्तिष्ठन्ति ।

१०) मन्दिरस्य ----- वाटिका अस्ति ।

औ) एकं शीर्षकम् अधीकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

(5)

i) जून्-२१- विश्वयोग-दिनस्य महत्त्वम् ।

ii) मम शिविर-अनुभवः

iii) संस्कृतं भारतस्य निधिः ।

(शुभम्)